

Burgemeester en wethouders

Datum 11 mei 2024

Onderwerp

Brief aan colleges over ontwikkelingen en governance m.b.t. jeugdhulp in Drenthe

Wij willen

Specialistische jeugdhulp bereikbaar en beschikbaar houden voor onze jeugdigen en hun ouders/verzorgers.

Wij besluiten

1. In te stemmen met de te nemen stappen in de Jeugdhulpregio Drenthe (JHRD) om te komen tot een robuuste jeugdhulpregio en dit in een brief aan de Jeugdhulpregio Drenthe te bevestigen.
2. De gemeenteraad met een brief en bijbehorende memo te informeren over het collegestandpunt.

Want

- 1.1 *Een belangrijk uitgangspunt en voorwaarde in de Hervormingsagenda jeugd is dat de jeugdhulpregio's voldoende robuust zijn.*
Om de zorg voor kwetsbare jeugdigen en hun ouders/verzorgers te kunnen waarborgen is samenwerking op grotere schaal noodzakelijk, omdat de afname per gemeente te laag ligt om zorgaanbieders rendabel te houden.
- 1.2 *Voor het komende zomerreces zal het wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen' bij de Kamer ingediend worden.*
De stappen die de JHRD wil zetten m.b.t. het komen van een robuuste jeugdhulpregio is onderdeel van dit wetsvoorstel. Gemeenten dienen voor de organisatie van specialistische jeugdhulp een samenwerkingsvorm te kiezen zoals is bedoeld in artikel 8 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Op grond van die Wet gemeenschappelijke regeling kunnen samenwerkende gemeenten ervoor kiezen een openbaar lichaam, een bedrijfsvoeringsorganisatie, op te richten of een centrumgemeente aan te wijzen die wordt belast met de regionale inkoop. Dit samenwerkingsverband wordt 'Jeugdregio' genoemd. Bijbehorende AMvB's hebben betrekking op de regio-indeling (die voor ons waarschijnlijk niet zal veranderen) en op de zorgvormen van jeugdhulp die minimaal regionaal ingekocht dienen te worden.
- 2.1 *Het is van belang om de gemeenteraad in een vroeg stadium mee te nemen in de ontwikkelingen.*
Streven vanuit de JHRD is dat er voor het zomerreces van 2025 raadsvoorstellen zijn vastgesteld in de afzonderlijke gemeenten over de te kiezen niet vrijblijvende vorm van intergemeentelijke samenwerking. Gezien de verwachte impact op het sociaal domein en de raadsbevoegdheid met betrekking tot het aangaan van een intergemeentelijke samenwerking wordt de gemeenteraad al in dit stadium geïnformeerd over de ontwikkelingen.

Maar

- 1.1 *De wetgever heeft de kaders waarbinnen de samenwerking moet gaan plaatsvinden nog niet vastgesteld.*

Het wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen' zal bij de Kamer voor het komende zomerreces ingediend worden. De JHRD gaat met de inrichting van de governance al van deze wet uit. Voor de organisatie van specialistische jeugdhulp wil de JHRD komen tot een samenwerkingsvorm zoals in dit wetsvoorstel is omschreven, namelijk een Openbaar Lichaam, een bedrijfsvoeringsorganisatie of een centrumgemeente. Echter is deze wet nog niet aangenomen.

Achtergrond

Op 11 april 2024 hebben alle wethouders Jeugd in Drenthe per mail een brief ontvangen gericht aan de colleges van de Jeugdhulpregio Drenthe. De brief gaat over de ontwikkelingen en in te richten governance m.b.t. de regionaal te organiseren specialistische jeugdhulp in Drenthe.

De brief is enkel gericht op instemmen met de te nemen stappen om te komen tot een intergemeentelijke samenwerking. Het besluit in welke vorm ligt nu nog niet voor.

Aanleiding brief JHRD aan de colleges

In opdracht van de Drentse bestuurders is de kwartiermaker Monique Jacobs aan de slag gegaan met de opdracht om tot een governance te komen m.b.t. tot de regionaal te organiseren specialistische jeugdhulp in Drenthe.

Deze opdracht is aan haar gegeven omdat:

- de Hervormingsagenda Jeugd als belangrijk uitgangspunt en voorwaarde heeft dat de inkoop van specialistische jeugdhulp vanuit een robuuste jeugdhulpregio wordt geborgd: dit om er voor te zorgen dat jeugdigen en gezinnen daadwerkelijk passende zorg ontvangen en dat de daarvoor benodigde jeugdhulpaanbieders ook daadwerkelijk kunnen blijven bestaan;
- het kabinet een wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen' bij de Kamer zal indienen, met daaraan twee gerelateerde Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB).
Die AMvB's hebben betrekking op de regio-indeling (die voor ons waarschijnlijk niet zal veranderen) en op de zorgvormen van jeugdhulp die minimaal regionaal ingekocht dienen te worden. Regionale inkoop is noodzakelijk, omdat de schaal van een individuele gemeente te klein is om de zorgvormen voor jeugd in stand te kunnen houden.
- nadat het wetsvoorstel (Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen) in werking is getreden, dienen gemeenten voor de organisatie van specialistische jeugdhulp een samenwerkingsvorm te kiezen zoals is bedoeld in artikel 8 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Zoals eerder in dit voorstel aangegeven kunnen op grond van die Wet gemeenschappelijke regeling samenwerkende gemeenten ervoor kiezen een openbaar lichaam, een bedrijfsvoeringsorganisatie, op te richten of een centrumgemeente aan te wijzen die wordt belast met de regionale inkoop. Dit samenwerkingsverband wordt 'Jeugdregio' genoemd.

In het verleden is gebleken dat de Drentse gemeenten bestuurlijk en ambtelijk wisselend in de Drentse samenwerking stonden. Om deze reden heeft de Jeugdhulpregio Drenthe deze brief gestuurd, om het draagvlak te toetsen om de stappen te kunnen zetten richting de verplichte regionale samenwerking.

Intergemeentelijke samenwerking

Onder de definitie "gemeenschappelijke regeling" wordt het volgende verstaan:

"Een **gemeenschappelijke regeling** is een besluit tot samenwerking tussen bestuursorganen van gemeenten, provincies, waterschappen, rechtspersonen of andere openbare lichamen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die bestuursorganen."

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) kent 5 vormen (van licht naar zwaar) van intergemeentelijke samenwerking. Dat zijn:

- de regeling zonder meer¹;
- de centrumgemeente² (Centrumconstructie art. 8 lid 4 Wgr);
- de bedrijfsvoeringsorganisatie (artikel 8 lid 3 Wgr);
- een gemeenschappelijk orgaan³ (artikel 8 lid 2 Wgr);
- een gemeenschappelijk openbaar lichaam⁴ (artikel 8 lid 1 Wgr).

In de brief aan colleges staat de alinea:

"De hervormingsagenda geeft richting aan de inrichting van de jeugdhulpregio ten behoeve van de robuustheid welke bruikbaar is voor het op te stellen uitvoeringsplan in de regio (2.6):

Nadat het wetsvoorstel (Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen) in werking is getreden treffen gemeenten voor de organisatie van specialistische jeugdhulp een gemeenschappelijke regeling als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Op grond van die gemeenschappelijke regeling richten gemeenten een bedrijfsvoeringsorganisatie of een openbaar lichaam op of wijzen een centrumgemeente aan die wordt belast met de regionale inkoop. Deze regionale entiteit wordt 'Jeugdregio' genoemd;"

Artikel 2.18 in het wetsvoorstel "Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg" bepaalt het volgende:

1. De colleges van de gemeenten in een regio treffen een gemeenschappelijke regeling als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen teneinde de beschikbaarheid te bevorderen van:

a. vormen van jeugdhulp als bedoeld in artikel 2.19, eerste lid, onderdeel a, onder 1°, en b. kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

2. Bij de gemeenschappelijke regeling wordt een regionale entiteit genaamd Jeugdregio ingesteld of aangewezen, zijnde een openbaar lichaam of een bedrijfsvoeringorganisatie als bedoeld in artikel 8 van de Wet gemeenschappelijke regelingen dan wel een college van één gemeente in de regio dat mede namens de overige colleges in de regio de in artikel 2.19, eerste lid, bedoelde werkzaamheden alsmede andere in de gemeenschappelijke regeling aangewezen werkzaamheden zal verrichten⁵.

Dit ontwerpartikel stelt dus dat we als jeugdhulpregio kunnen kiezen uit 3 intergemeentelijke samenwerkingsvormen:

- de bedrijfsvoeringsorganisatie;
- een openbaar lichaam;
- de centrumgemeente.

Huidige Drentse situatie

Op dit moment kopen we de Jeugdhulp op interventieniveau 4 t/m 8 in vanuit 2 inkoopregio's (NMD en Zuid).

¹ Deze regeling zonder meer is de lichtste vorm van samenwerking. Bij een dergelijke regeling kan er geen delegatie (overdracht van bevoegdheden) plaatsvinden (zie o.m. artikel 8 jo. art. 1 Wgr).

² In deze vorm kunnen bevoegdheden van besturen van de deelnemende gemeente worden gemandateerd aan organen en personen werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een deelnemende gemeente(n). De gemandateerde bevoegdheden blijven eveneens bij de mandaat gevende bestuursorganen.

³ Een gemeenschappelijk orgaan bezit geen/bepaalde rechtspersoonlijkheid en kan dan ook niet zelfstandig deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Hier is sprake van een lichte vorm van samenwerking en ziet met name op enkelvoudige samenwerking of afstemming. Het heeft geen eigen personeel in dienst en heeft geen regelgevende bevoegdheid. Deze vorm van samenwerking is met name gericht op 1 beleidsterrein.

⁴ Een openbaar lichaam is de zwaarste samenwerkingsvorm op grond van de Wgr en het bezit rechtspersoonlijkheid. Dit betekent dat het bestuur bestaat uit een algemeen bestuur (AB), een dagelijks bestuur (DB) en een voorzitter.

⁵ Hier wordt een Centrumgemeente bedoeld zoals is neergelegd in artikel 8 lid 4 van de Wgr.

Interventieniveau					
	4	5	6	7	8
Domein	Ambulant: Generalistisch	Ambulant: Specialistisch	Ambulant: Intensief specialistisch	Daghulp	Verblijf met bed
JEUGD	Hulpvraag gericht op een mild enkelvoudig probleem/ ondersteuning op het gebied van de ontwikkeling of opvoeding van jeugdige	Hulpvraag gericht op een ernstig enkelvoudig probleem of meervoudige problematiek op het gebied van de ontwikkeling of opvoeding van jeugdige	Hulpvraag gericht op complexe meervoudige problematiek op het gebied van de ontwikkeling of opvoeding van jeugdige, waarbij de verschillende probleemgebieden door elkaar heen lopen en elkaar beïnvloeden (diffuus beeld)	Hulpvraag jeugdige gericht op dag-behandeling, dagdeel-behandeling, dag-begeleiding of dagbesteding	Hulpvraag jeugdige gericht op (deeltijd) verblijf met bed in een residentiële voorziening, met of zonder behandeling OF hulpvraag jeugdige gericht op pleegzorg

Als gevolg van de Hervormingsagenda en het komende nieuwe wetsvoorstel zal interventieniveau 4, 5 en een deel 6, **lokaal** worden georganiseerd en ingekocht c.q. beschikbaar komen. Welk deel van 6 is nog niet geheel uitgekristalliseerd en is afhankelijk van:

- wat in de wet wordt voorgeschreven welke jeugdhulp minimaal regionaal ingekocht moet worden;
- welke jeugdhulp we daarnaast ook regionaal willen blijven c.q. gaan inkopen.

Hier liggen grote kansen voor het college en de gemeenteraad om dit nu lokaal te gaan organiseren en waar we veel invloed en sturing op gaan hebben. Wanneer we hier verbeterlagen kunnen maken voor onze inwoners zal er minder inzet vanuit de intensievere, specialistischere en duurdere interventieniveaus deels in 6 en in 7 en 8 nodig zijn.

Over hoe we dit deel lokaal het beste kunnen organiseren is er gestart met een ambtelijke verkenning. Hier liggen lokaal de kansen waar we sturing op kunnen uitoefenen. Wethouder Turksma is hierover bijgepraat en wordt meegenomen in deze verkenning.

Interventieniveau 7, 8 en deel 6 wordt regionaal vanuit de Drentse Jeughulpregio ingekocht. De brief aan de colleges gaat over hoe we hier een juiste governance voor kunnen inrichten.

Tot slot

In de wetsvoorstellen zoals die voor het zomerreces ingediend zullen worden wordt gesteld dat de jeugdregio dient te komen tot een intergemeentelijke samenwerkingsvorm m.b.t. de organisatie van de specialistische jeugdhulp. Welke vorm dit gaat zijn zal uiteindelijk ter besluitvorming aan de colleges en gemeenteraden voorgelegd gaan worden. Dit besluit ligt nu nog niet voor. De brief vraagt enkel om instemming om de stappen vanuit de Jeugdhulpregio Drenthe te zetten om tot deze vereiste regionale samenwerking te komen. Deze stappen voorzien in het verder onderzoeken van soorten samenwerking in de Jeugdhulpregio Drenthe.

De financiële gevolgen zijn

Nu niet van toepassing.

Alternatieven

Niet instemmen met de stappen om te komen tot een regionale samenwerking voor specialistische jeugdhulp. Wanneer het college niet instemt, is de gemeente De Wolden te klein om deze vormen van jeugdhulp bereikbaar en beschikbaar te stellen voor de inwoners in de gemeente De Wolden. Daarbij komt dat wanneer het wetsvoorstel wel wordt aangenomen, de gemeente niet voldoet aan de gestelde wettelijke eisen, namelijk

te komen tot een samenwerkingsvorm zoals is neergelegd in artikel 8 Wgr, een openbaar lichaam een bedrijfsvoeringsorganisatie of een centrumgemeente.

Participatie

De gemeente de Wolden is al jaren onderdeel van de Jeugdhulp Regio Drenthe en de inkoopregio Zuid Drenthe om de zorg voor kwetsbare kinderen te kunnen borgen.

Communicatie

De gemeenteraad wordt middels een brief en memo geïnformeerd.

Bijlagen

1. Collegevoorstel DWD brief ontwikkelingen inrichting en governance JHRD
2. Brief colleges ontwikkelingen inrichting en governance jeugdhulp in Drenthe (april 2024_Definitief)
3. Reactie brief DWD ontwikkelingen inrichting en governance jeugdhulp in Drenthe
4. Brief gemeenteraad DWD instemming governance stappen met de bijlagen
5. Memo gemeenteraad DWD brief governance JHRD